

VESTNIK

Prosvetne zveze v Ljubljani.

Delo za treznost.

(Osnutek predavanja.)

O pijančevanju in delu za treznost se je pri nas že veliko govorilo in pisalo. Dobrih 20 let je že, kar se nekateri moške trudijo, da bi se pijančevanje omejilo in treznost uvedla.

Boj zoper alkoholizem ali pijančevanje se bije po vsem kulturnem svetu. Najbolj in z največjim uspehom v Severni Ameriki (v Združenih državah), kjer je vsak alkohol popolnoma prepovedan. V Evropi prvačijo v tem oziru severne dežele: Švedska, Norveška in Finska. Zelo močno je to gibanje tudi na Angleškem, dalje na Francoskem, Nemškem in v Švici, dočim v južnih deželah (v Italiji, Španiji, Grčiji, Turčiji) ta boj ni tako potreben, ker tam, kljub temu, da pridelajo mnogo in močnega vina, ni takega pijančevanja kakor pri nas in še marsikje drugod.

Boj zoper alkoholizem je torej modern. In če se tudi mi pridružimo temu boju, smo tudi moderni. In če hočemo biti moderni, se mu moramo pridružiti.

* * *

Po zgledu drugih narodov so neki moške pred 20 leti ta boj pričeli tudi pri nas. Ali pa je bilo kaj uspeha? Uspehi, žalibog, niso taki, kakor bi bilo želeti. Je pa ta boj ali to delo tako težko, kakor nobeno drugo. Pijančevanje v našem ljudstvu ni od včeraj, ampak je stara, stoinstoletna razvada, zastarana ljudska bolezen. Bolezen pa pride po vrvi, a odide po nitki. Če se že posamezemu bolniku vrača zdravlje le počasi, se

tudi bolezen celega naroda ne more ozdraviti v enem dnevu in tudi ne v enem letu. Pijančevanje je z globokimi milijonskimi koreninami in koreninicami vraščeno v naše ljudstvo; in te korenine izrupati, to je ogromno delo.

Kljub temu pa delo za treznost pred vojsko pri nas ni bilo brez uspeha. Ljudje so se vsaj seznanili s tem vprašanjem, o njem se je veliko govorilo in razpravljalo, otroci so se o njem v šoli učili in spoznavali škodljivost alkohola. In gotovo je to neki, četudi šele začetni uspeh, kajti če starih pijancev ne moremo spreobrniti, moramo skrbeti, da se vsaj novi ne bodo delali; tako, da kot nam stari pijanci pravijo, bo vsaj novi rod trezen! — Pa tudi nekateri posamezni pijanci so se potom popolne zdržnosti izkopalji iz svoje nesrečne razvade in se rešili. A od več krajev se je slično zagotavljalo, da ljudje splošno manj pijejo, kakor nekdanj — v gotovih krogih trikrat manj! — da se fantje sramujejo žganje piti, da imajo ljudje pijanost za sramoto, dočim so si šteli to prej v posebno čast.

Tako pred vojsko. Divja in dolgotrajna vojska pa je porušila in pokončala toliko lepega in dobrega, in uničila tudi toliko truda in uspehov dela za treznost. Med vojsko so mnogi ljudje iskali tolažbe v pijači, hitro in nenavadno obogateli (vojni dobičkarji) so hiteli uživati. Po vojski pa so ljudje dajali duška svojemu veselju, da je vojske konec, s pi-

jančevanjem in plesom. Razpasla se je vsa razuzdanost in delo za treznost je bilo silno oteženo.

* * *

Preteklo poletje pa smo imeli v Ljubljani V. katoliški shod, prvi po končani vojski. Katol. shod je imel pregledati sedanje stanje našega naroda in napraviti načrt bodočega delovanja v vsestranski dobrobit njegov. Katol. shod je slovesno proglasil, da je njegov glavni namen versko-nravni prerod naroda. Priznal in proglasil pa je tudi, da je glavna ovira naravnemu prerodu, najhujša ovira vsemu napredku in vir najstrašnejšega zla — alkoholizem, pijančevanje. Proglasil je, da je odpor proti alkoholizmu naša najvažnejša in najresnejša naloga. Slovenci kot katoličani moramo na ta boj koncentrirati vse sile. Proti alkoholizmu moramo nastopiti odločno na celi črti. Vse vzgojno in prosvetno delo mora biti obrnjeno proti njemu. Aká katoliški shod ne zastavi in izvede tukoj svoje moči, ostane samo prazna manifestacija, na zunaj sicer veličastna, a za narod lahko usodno nesrečna, ker mu ni prinesla pomoči, katere je tu v svoji bolezni najbolj potreboval. (Referat dr. Srebrniča).

Katoliški shod je torej sestavil in sprejel resolucije, v katerih »ves narod slovesno pozivljejo k delu za treznost. Brez temeljitega zboljšanja na tem polju delo na verskem polju ne rodi zaželjenega uspeha, vsako socialno zboljšanje in resničen kulturni napredek je nemogoč. Zato proši in roti vse prizadete kroge, posebej duhovščino, učiteljstvo in županstva, vsa prosvetna društva in verske družbe (Marijine družbe in tretji red), naj z največjo resnobo in vsemi silami delajo za treznost.«

Tako katoliški shod. Ali naj te resne in krepke besede največjega shoda ostanejo samo lepo na papirju zapisane, za njih izvršitev naj se pa nič ne zmenimo? Potem bi se lahko reklo, da nam je vse to sama norčija, pesek v oči! Ne, — skrajni čas je že, da se izvrševanja teh resolucij resno lotimo!

* * *

Resolucije še posebej pozivajo na to delo prosvetna društva in verske družbe. Po pravici! — Priznajmo, da naša društva in družbe doslej v tem oziru svoje naloge niso vršile v zadostni meri. Zavedajmo se, kaj je pravi poklic naših društev! Veselje, zabava — seveda že tudi. A to ni glavno! Mi se ne imenujemo zabavno ali veseljaško društvo, marveč izobrazevalno, prosvetno. »Prosveta duha, plemenitost srca« — to mora biti naše geslo! Duh bodi razsvetljen, a tudi to še ni vse. Značaj človekov bodi izobražen, srce plemenito, ves človek vdan ne nizkim strastem, živalskemu poželenju in uživanju, marveč vnet za višje cilje, lepše užitke! Take ljudi vzgajati, to je namen naših društev in seveda tudi verskih družb.

Kaj pa ljudi najbolj poživinja, če ne ravno pijančevanje? Pijanec nima smisla za kaj drugega kakor za to, da ustreže svojemu grlu in trebuhu. Branje, lepo petje, igra, telovadba, izobrazba sploh, za to nima nobenega veselja, vse mu je nepotrebna neumnost, molitev mu pa celo preseda, kakor bi žaganje jedel. S pijančevanjem je v zvezi polno drugih grdobj in nerodnosti: surovost, preklinjanje, kvantanje, nečistost in vsakovrstna razuzdanost, prepiri, pretepi in poboji. Vse to je v največjem nasprotju s krščansko izobrazbo. Zato mora pa tudi krščanska izobrazba biti v največjem nasprotju z vsemi temi izrodki ter jim vojsko napovedati. Zato so naša katoliška društva poklicana kakor nihče drugi, da delajo proti pijančevanju. To je prav naš pravi in pristen poklic. Če se tega dela izogibamo, bi hodili kakor mačka okoli vrele kaše, bi svojega poklica ne zadeli oziroma ne izvrševali.

Ravno zato, ker imamo društvo skoro v vsaki fari, zato je »Sveta vojska« v Ljubljani, ki ima nalogo voditi ta boj, sklenila, da po deželi splošno ne bo ustanavljala svojih podružnic, to je samostojnih društev za pobijanje pijančevanja in surovosti, marveč smo se dogovorili tako, da naj to delo sprejmejo v svoj delokrog že obstoječa društva in

verske družbe. Saj to je, kakor rečeno, prav njih prava in pristna naloga. — V ta namen naj vsako društvo in družba izroči posebnemu odborniku delo za treznost, ta pa naj s časom skuša ustanoviti svoj treznostni odsek. In če je v enem kraju odsekov več, naj se končno združijo k skupnemu delu v (cerkveni) družbi treznosti.

* * *

Ali naj vam šele na dolgo in široko dokazujem, da je to delo potrebno?! O tem ste že lahko veliko slišali in čitali, stvar vam ni več tuja in nova. Opozarjam vas le na plakat »Odpri oči!«, ki visi po kolodvorih, ki bi pa moral biti nabit tudi v vsaki župniji na vidnem očitnem kraju, pa tudi v vsakem društvu. (Če ga nimate, vam ga na željo zastonj določijo »Sveta vojska« v Ljubljani). Odpri oči, to preberite, prestudirajte, premislite in si k srcu vzemite! Tam imate nakratko pa krepko povedano, kaj alkohol hudega dela. To vam je celo morje gorja in nesreč, ki ga povzroča ta navidezni tolažnik človeštva. To je nevaren prijatelj, o kakršnih pravi pregovor: Bog me varuj mojih prijateljev, sovražnikov se bom že sam vedel varovati! Najnevarnejši je tak človek, ki se človeku sladka in prilizuje, dela prijatelja, obeta nebesa, potem ga pa za vrat zgrabi in zavratno pokonča. Ljudje pa so lahkomišelní in lahkoverni, verujejo temu prilizovanju, vidijo in hvalijo samo njegovo dobroto, nič pa ne vidijo, kaj tiči zadaj za to sladkostjo, koliko jih je alkohol že upropastil, in tako derejo vedno žrtve alkohola v brezno pogube.

Nemogoče je obkratnem opisati, koliko gorja prinaša pijančevanje nad naše ljudstvo. Koliko požre denarja, koliko ubije dragega časa, koliko povzroči vsakovrstnega greha, kako oskrunja dan Gospodov, koliko zanaša v družine pohujšanja in prepira, koliko trpe žene pijancev, kaki revčki so njih otroci, kako zanemarjena je v takih družinah vzgoja, koliko napravlja med moštvo, zlasti med fanti prepirov, pretepev, pobojev, koliko ljudi vsled pijančevanja prezgodaj umre, koliko se jih ponesreči, koli-

ko mož in fantov gre v prezgodnji grob, koliko slovenskih fantov je v pijanosti — pobitih in zaklanih! ...

Naj navedem nekaj žalostnih podatkov iz poročila dr. Srebrniča (sedanjega krškega škofa) na katoliškem shodu:

Slovenija, kolikor je je v Jugoslaviji, šteje 1,056.000 duš. Ta peščica ljudi je izdala l. 1922. za opojne pijače, ki so bile zadacane, približno 3 milijarde, to je tri tisoč milijonov kron! Pri tem pa niso še vštete pijače, ki prihajajo k nam iz Hrvaške, Dalmacije, Banata in drugod, ker se ne obdavčijo pri nas, ampak tam, odkoder so prišle. Ravno tako niso vštete pijače, ki jih ljudje pridelajo in porabijo doma. Množina teh pijač, zlasti žganja, je ogromna. Tako da se prej navedena vsota skoro podvoji in smemo reči, da izmečejo Slovenci na leto sedaj za opojne pijače svojih 6 milijard. To je ogromna vsota. Če bi se te vsote le tretjina porabila za bolj koristne namene, kaj bi se dalo dobrega napraviti!

Gostiln, vinotočev in žganjarn imamo danes v Sloveniji 5840. Ena gostilna oziroma žganjarna pride na 180 oseb, če vštujemo tudi ženske in otroke, celo že novorojenčke.

Ena sama občina (v okolici Ljubljane) je na podlagi svojih uradnih knjig dognala sledeče številke: 4800 prebivalcev (tudi otroci vmes) je plačalo v letih 1919. do 1923. (5 let) vseh direktnih davkov državi 211.555 K, na občinskih dokladah (razun od pijače) pa občini 128.394 K. V tej občini pa so popili v petih letih samo vina 717.000 litrov v vrednosti 27.865.000 K. In od tega vina, ki je bilo obdavčeno v l. 1919. in 1920. po 4 vinarje liter, v l. 1921. po 32 vinarjev, v letu 1922. po 1.40 K, v l. 1923. pa po 2.10 K na 1 liter, je prejela občinska blagajna svoje doklade k državni trošarini na vino 643.589 K 91 vinarjev. Vsi drugi davki so torej znesli 339.949 K, davek od vina pa skoro še enkrat toliko! Davek za občino in državo tretjina milijona, samo popito in razlito vino pa skoro 28 milijonov (84 krat toliko kot

ves davek!). Pa je dosti občin, kjer še več popijejo!

Kam plovemo? Tuberkuloza, katere glavni vzrok je alkoholizem, nam ugrabi vsako leto približno 2723 ljudi. Alkoholizem najbolj razširja nesramno kugo; v l. 1922. je bilo od 31.648 živih rojenih otrok 3666 rojenih izven zakona, torej skoraj vsak osmi otrok v Sloveniji je nezakonski. Umobolnica na Studencu pri Ljubljani je največ vsled alkohola prenapolnjena. Število preklincev nad umobolnimi je znašalo lansko leto 987, izmed teh 671 popolnih preklincev (skoro sami pijanci). — Zločini se množijo od leta do leta. V l. 1922. je bilo v območju višjega deželnega sodišča za Slovenijo obravnavanih 2800 zločinov. V pijanosti je bilo izvršenih: 47% umorov, 64% ubojev, 65% težkih telesnih poškodb, 54% npravnih deliktov, 18% tatvin in poneverb.

* * *

Navedene številke kriče na ves glas in pozivljajo nas vse na najodločnejši boj proti pijančevanju. Kdor ima kaj srca za domovino, kdor kaj moči, vsak naj dela po svoji moči, da se ukroti ta sovražnik, ki divja po naši domovini, da se ozdravi ta bolezen našega ljudstva in odpravi ta sramota, ki nas ponižuje pred svetom. Vsi na okup proti skupnemu sovražniku!

V ta namen hočemo v okviru našega društva (družbe) pod vodstvom odbornika za treznost čimprej osnovati **treznostni odsek**, ki se bo bavil s to zadevo. Povabljeni ste, da se mu pridružite kar najštevilneje. V odseku zborujte in se posvetujte, kaj bi mogli storiti za zmanjšanje in odpravo tega strašnega zla. — In če bodo delali tako povesod, po celi Sloveniji, ni dvoma, da se bodo razmere spremenile in bodo prišli za naš narod v tem oziru lepši časi.

Bog z nami in sreča junaška!

Načrt za predavanja.

(Sestavil za prosvetni okraj Kamnik njegov predsednik.)

1. Mednarodni pomen kat. Cerkve v verskem, kulturnem in narodnem oziru. — 2. Zgodovina papeštva. — 3. Zgodovina moških samostanov. — 4. Zgodovina ženskih samostanov. — 5. Papeževa država in svetna oblast. — 6. Rop iste in njega posledice. — 7. Protestantizem v vseh posledicah. — 8. Hus in zgodovina husitstva. — 9. Mohamed in razvoj turške moči. — 10. Razkol. — 11. Zgodovina »Unije« in razmerje med r.-k. Cerkvijo ter razkolniškimi vzhodnimi Cerkvami. — 12. Razlike cerkvenih obredov. — 13. Pravoslavje. — 14. Sedanje stanje vzhodnih Cerkva. — 15. Katoliška diaspora na Balkanu. — 16. Cezaropapizem in bizantinizem. — 17. Sv. Ciril in Metod. — 18. Naselitev Slovencev v današnjih krajih, njih vera in življenje. — 19. Naselitev Hrvatov v današnjih krajih, njih vera in življenje. — 20. Naselitev Srbov v današnjih krajih, njih vera in življenje. — 21. Naselitev Bolgarov v današ-

njih krajih, njih vera in življenje. — 22. Marijino življenje v slikah (umetnosti). — 23. Prva krščanska doba. — 24. Rim in katakombe. — 25. Sv. dežela. — 26. Križarske vojske. — 27. Kdo ima pravico odločevati pri nastavljanju škofov, župnikov, opatov? Boj za investituro. — 28. Krivoverci v naših krajih (bogomili, protestantje, janzenisti itd.). — 29. Jožef II. in njegova cerkvena politika. — 30. Devica Orleanska. — 31. Spiritizem, okultizem, futurizem itd. — 32. Vedeževanje na roke, na karte, bele miši, pajki itd. — 33. Lurd, čudeži, prikazni. — 34. Organizacija in delo framonov. — 35. Kulturni boj z Napoleonom. — 36. Kulturni boj v Nemčiji. — 37. Kulturni boj v Avstriji. — 38. Kulturni boj po vojski v raznih državah (zlasti v bivših avstrijskih deželah). — 39. Misijoni (slovenski misijonarji). — 40. Kako lahko doma misijonsko delujemo. — 41. Misijoni v Ameriki. — 42. Misijoni v Afriki. — 43.

Misijoni v Aziji. — 44. Življenje divjih narodov. — 45. Zgodovina šol. — 46. Zgodovina človeške obleke, noše, življenskih potrebščin in običajev. — 47. Zgodovina človeške pisave. — 48. Človek v prazgodovinski dobi. — 49. Slovenci pred nemško oblastjo. — 50. Gradovi na Slovenskem in kmet. — 51. Kmečki upori. — 52. Zgodovina sodstva. — 53. Mesta v srednjem veku. — 54. Zgodovina obrti, obrtnega stanu. — 55. Trgovinski razvoj. — 56. Prometna sredstva (voz, čoln, železnica, zrakoplov), razvoj. — 57. Zgodovina pošte. — 58. Mornarica (trgovska in vojna). — 59. Preseljevanje nekdanj in sedaj. Rafaelova družba. — 60. Tozadevne postave (ameriške in naše). — 61. Kaj morate imeti in kaj storiti, če hočeš iti iz države (doma in drugod). — 62. Amerika, zemljepis-

no. — 63. Amerika, zgodovinsko. — 64. Ameriška ustava. — 65. Organizacije Slovencev v Ameriki. — 66. Mehika in tamošnje razmere. — 67. Južna Amerika in slovenske naselbine. — 68. Ruska zgodovina. — 69. Življenje in običaji Rusov. — 70. Ruska caristična ustava. — 71. Ruska revolucija. — 72. Boljševiki (v verskem, gospodarskem in političnem oziru). — 73. Zgodovina in kultura Čehov. — 74. Zgodovina in kultura Poljakov. — 75. Zgodovinsko ozadje romana »Z ognjem in mečem«. — 76. Zgodovinsko ozadje romana »Quo vadis«. — 77. Zgodovinsko ozadje romana »Pod svobodnim solncem«. 78. Zgodovina Rdečega križa. — 79. Zgodovina socializma. — 80. Komunizem ali »vse naše je državna last«. — 81. Skrb za invalide nekdanj in sedaj. — 82. Kamničani srednjega veka.

(Dalje sledi.)

Prepevajte!

Zbirka narodnih in drugih domačih pesmi za ljudsko petje. »Bogoljubove« knjižnice 4. zvezek, 1923. Izdalo in založilo uredništvo »Bogoljuba«. Tiskala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Str. 92.

V veseli družbi radi prepevamo. Toda kaj naj pojemo? Težko se zedinijo pevci glede pesmi. Ta zna besedilo, ne zna pa melodije; drugemu je znana melodija, ne pozna pa besedila. Večinoma poznajo ljudje samo prvo kitico pesmi, vse nadaljnje kitice so jim neznae. Zato je težko dobiti zbor, ki bi se v vsem skladal in ki bi premagal vse te težkoče.

Pričujoča knjižica želi prepričati vse take težave. Urednik je zbral 170 narodnih in drugih pesmi in jih ponudil prijateljem petja v drobni, lični knjižici. Sedaj ne bomo več vpraševali, katero zapojmo, ampak bomo kar iz te knjižice izbrali primerno pesmico. Vse so lepe, čedne; nobene ni v zbirki, ki bi žalila dostojnost. To je velika prednost te zbirke pred drugimi podobnimi. Ker je zbirka obširna, bo zadostovala tudi izurjenim pevcem. Seveda vseh pesmi tudi v tej zbirki ni. Morda katero priljubljeno pesem pogrešaš? Dobro; urednik

je pripravljen take želje v 2. izdaji vpoštevati, če se mu le prijavijo.

Zbirka je razdeljena na 6 odelkov: 1. Veselje in žalost (25 pesmi); 2. fantovske in deklishe pesmi (40); 3. domoljubne (29); 4. lepota narave (27); 5. razne (26); 6. šaljive (23).

Pesmi so izbrane za vse slučaje, za resne in šaljive, za vesele in bridkostne

Urednik in založnik Janez Kalan si je pridobil s to izdajo lepo zaslugo za narodno prosveto. Tako priročno zbirko smo že davno pogrešali. Sedaj jo imamo. Pevci in pevke, sezite po tej drobni in lični knjižici; spremlja naj vas na vseh potih!

Zato pa hitite, prosvetna društva, da si čimprej nabavite to lepo knjižico. Vsak član naj si jo omisli; najbolje bo seveda, če si jo skupaj naročite, ker tako poština manj stane. Kakor je potrebna zbirka »Pojte!« za cerkve in zlasti za ljudsko cerkveno petje, tako naj zbirka »Prepevajte!« spremlja mladino zunaj cerkve in naj ji sladi življenje. Za ure, ki ste jih veselo prepeli, vam ne bo nikoli žal!

V. S.

Prosvetna zveza v Mariboru.

Vsem društvom Prosvetne zveze v Mariboru.

Krščanskosocialna prosvetna in izobraževalna društva morajo porabiti vse razpoložljive sile za boj proti pijančevanju med našim narodom. Zlo pijančevanja in zlorabljanja alkoholnih pijač je pri nas tako veliko in toli ukoreninjeno, da mu bo le z enotnim krepkim odporom mogoče priti v okom. Statistika in grozeči opomini naših zdravnikov, narodnih gospodarjev in vzgojiteljev o alkoholizmu med nami govore preveč glasno, da bi jih kdorkoli mogel preslišati ali prezreti.

Zato naroča Prosvetna zveza v Mariboru vsem včlanjenim izobraževalnim in prosvetnim društvom v smislu člena 10, točka 3, svojih pravil:

1. da določi vsak društven odbor osebo (odbornika), ki se bo posvetila z vsem sreem temu perečemu vprašanju. Pri vsakem društvu je ustanoviti odsek za gojitev treznosti;

2. vsak društven odbor mora polagati še posebno pažnjo na sledeče:

a) da se izpolnjuje naredba pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve, šte. 41.573, z dne 13. februarja 1923, ki govori o pobijanju pijančevanja;

b) da se prepreči navzočnost šoloobveznih otrok v gostilnah brez spremstva staršev ali odraslih, a tudi v spremstvu teh se jim pod 16. letom starosti ne sme dajati alkoholnih pijač;

c) da se ne toči in prodaja žgane opojne pijače od sobote ob 6 zvečer do ponedeljka do 11 dopoldne;

č) da ne odreka gostilničar hrane gostu zato, ker ne uživa opojnih pijač;

d) da se opozori pristojno oblast na gospodarja-pijanca prej, preden bo napravil s pijančevanjem večino svojega premoženja v svojo škodo in v škodo svojcev, ki bi zato lahko postali siromaki in padli kot taki s časom v breme občine ali države.

3. Vsa društva morajo brezpogojno uveljaviti ob raznih društvenih prireditvah misel treznosti in zmernosti. Vse

prireditve se morajo končati vsaj ob običajni krajevno policijski uri. Na sporedu ne sme nikjer stati n. pr., da bo poskrbljeno za dobro kapljico ali kakorkoli za pijačo. Enako se ne sme rabiti nikjer na sporedu beseda »veselica«, ki jo je nadomestiti z besedo »prireditve« ali slično;

4. društva ne smejo vprizarjati gledaliških predstav, ki se v njih pijančuje ali ki izražajo drugače preveliko posurovelost;

5. nobeno društvo ne sme imeti sej in sedeža v gostilni;

6. društvene prireditve v gostilnah je treba zabranjevati z največjo odpornostjo in ako ni jamstva, da to ne bo prilika za zapravljanje denarja in pijančevanje, je treba tako društveno prireditev brezobzirno zabraniti. Pri vseh društvenih prireditvah morajo biti na razpolago tudi brezalkoholne pijače po zmernih cenah;

7. vsako društvo mora paziti, da noben njegov član društvu ne bo delal sramote s pijančevanjem. Proti članom, ki v tem oziru kaj zagreše, naj se postopa disciplinarno;

8. društveni odbor naj zainteresira krajevno izobraženstvo, da se s strokovnimi predavanji zlasti pa z dobrim zgledom udejstvuje v borbi proti pijančevanju.

Vsako včlanjeno društvo mora Prosvetni zvezi v Mariboru v slehernem četrtletnem izkazu o društvenem delu izčrpno poročati, kako se izpolnjujejo gornje določbe, ki jih je obravnavati pri odborovnih sejah, razglasiti vsem društvenim članom in nabiti na vidnem mestu v društvenih prostorih.

Odbor Prosvetne zveze v Mariboru.

Društva, ki delo ovirajo, ker še niso poslala pristopne izjave, so v naslednjih krajih: Kapele, Zdole, Dramlje, Galicija, Gotovlje, Nova cerkev, Sv. Peter v Sav. dolini, Vojnik, Bočna, Sv. Frančišek Ks. v Sav. dolini, Luče, Sv. Martin ob Dreti, Čadram, Stranice, Kozje, Pilštajn,

Podsreda, Dobje, Planina, Dol pri Hrastniku, Laško, Loka pri Zid. mostu, Šmarjeta pri Rimskih toplicah, Sv. Rupert nad Laškim, Trbovlje, Sv. Juri v Slov. goricah, Sv. Lenart v Slov. goricah, Sv. Barbara v Slov. goricah, Sv. Martin pri Vurbergu, Fram, Hoče, Ormož, Št. Janž na Dravskem polju, Sv. Lovrenc na Dr. polju, Sv. Marko, Polensak, Sv. Urban pri Ptujju, Sv. Florijan pri Rogateu, Kostivnica, Rogatec, Žetale, Sevnica, Zabukovje, Sv. Janž pri Dravogradu, Podgorje, Stari trg, Črešnjevce, Laporje, Tinje, Sv. Ema, Sv. Peter na Medvedovem selu, Ponikva, Sladka gora, Sv. Vid pri Grobelnem, Zibika, Sv. Andrej nad Polzelo, Belevode, Sv. Martin pri Šaleku in

Sv. Juri ob Taboru. Torej prav čedna vrsta, ki društvom ne daje ravno najboljšega spričevala. Nekaj društev je sicer poslalo pristopno izjavo, a smo jo morali vrniti, ker ni bila pravilno izpolnjena in za nas neporabna. Nekatera društva so pa zopet poslala članarino, a pristopne izjave pa ne. Vsa navedena društva naj vsaj v zadnjem trenutku pošljejo pristopne izjave; v nasprotnem slučaju bomo smatrali vsa nepristopla društva kot nam nasprotna društva in jih bomo kot take tudi javno razglasili. Dan, s katerim smo ugotovili gornja še nepristopla društva je bil 4. april 1924. V slučaju kakšne pomote pa prosimo sporočila, da jo preiščemo.

Skioptikon.

Že v srednjem veku so uporabljali različni magi in vedeževalci priprave, s katerimi so pričarali na stene ali pa tudi na dim različne prikazni, ki so jih ljudje smatrali za duhove iz onega sveta. Tako pripravo so imenovali čarobna svetilka (laterna magica). Ko je vedeževalstvo pojenjalo, so padle te svetilke v pozabljenje, pozneje pa so se zopet pojavile kot otroške igrače. Te otroške igrače pa so optiki vedno bolj izpopolnjevali in nastal je skioptikon, ki si je priboril pot celo v vseučiliščne predavalnice, kjer je olajševal predavateljem pojasnjevanje predmetov.

Iz šolske predavalnice je zašel skioptikon v izobraževalna društva. Postal je važen činitelj pri izobraževanju naroda. Tudi naša društva so imela pred vojno precej (okoli 25) skioptikonov, ki pa morda danes počivajo pozabljeni in zaprašeni v kotih. Letos pa je zazvenel preko Slovenije vesel glas oživljene in pomlajene Prosvetne zveze: »Imamo 2000 novih slik! Skioptikone na dan!«

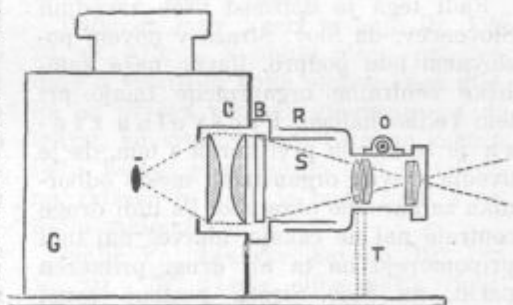
Spravite jih torej na dan, osnažite in sestavite jih ter jih izročite njihovemu namenu. Naj zopet pomagajo pri izobraževanju naroda! Društva pa, ki jih nimajo, naj si jih nabavijo, saj je skiopti-

kon kapital, naložen v zlatu, ki daje najlepše moralne in gmotne obresti!

Skioptikonov je več vrst, izdelujejo jih razne tvrdke (največ nemške). Vse te vrste pa so različne samo po zunanosti, kajti sestav je pri vseh enak. Najboljše in najcenejše aparate dobavlja včlanjenim društvom Prosvetna zveza v Ljubljani.

Skioptikon sestoji iz sledečih delov:

1. okrov G; 2. kondenzator C; 3. meh (teleskop) R. S.; 4. objektiv O; 5. sanke za slike B; 5. luč.

Sestavni deli skioptikona.

(Črtice pomenijo svetlobni stožec, ki izvira iz luči in gre skozi kondenzor, diapozitiv in objektiv na steno.)

O k r o v (G) je najboljši iz modre ruske pločevine, ki je v notranjščini prevlečena z azbestom. Tvrdka Liesegang

(Düsseldorf) je preje izdelovala okrove iz lesa, v novejšem času pa že izdeluje pločevinaste. Okrov mora biti kolikor mogoče velik radi boljšega zračenja (če v malem, slabo zračenem okrovu gori močna obločnica ali acetelenska luč, ki razvija veliko vročino, bi lahko popokale leče pri kondenzatorju). Na vrhu ima okrov dimnik, ki odvaja vroč zrak, zadaj zagrinjalo, ki ovira luč, da ne meče žarkov iz okrova, na straneh pa vratca z okencem iz rdečega stekla za opazovanje luči. V okrov je vdelan kondenzator. **K o n d e n z a t o r** (C) se imenuje dvoje ravnovzbojnih leč, ki zbirata luč in jo enakomerno razdeljujeja tako, da je obsvetljena cela slika enakomerno. Če se kondenzator zapraši v notranjosti, ga je treba osnažiti. V ta namen vzemi cel

kondenzator iz okrova, nato odvij leči iz okova, jih obriši z mehko krpo, potem pa jih deni nazaj tako, da bosta obrnjeni z vzboklinama naznotraj ena proti drugi. (Glej v sliki pod C.)

M e h (RS) služi za uravnavanje objektiv, da dobimo jasno (ostro) sliko na steno. Nekateri aparati nimajo meha, ampak dve cevi (teleskop), ki se dasta vzgrezniti ena v drugo. Ena cev je pritrjena na okrov, druga pa nosi objektiv. S tem, da meh (ali teleskop) skrcimo ali raztegnemo, približujemo oziroma oddaljujemo objektiv od slike in uravnava mo na ta način (ostrino) slike na platnu. Vsak objektiv ima svojo goriščno razdaljo, ki je navadno vtisnjena na tubi in sicer v milimetrih.

(Dalje prihodnjic.)

Slovenska Straža.

Občni zbor se je vršil v Ljubljani dne 25. marca 1924. Udeležba je bila zelo pičla, kar kaže, da bo treba še mnogo dela, da postane Slov. Straža zopet ljudska narodnoobrambna organizacija, kakršna je bila pred vojno, ko je imela skoro v vsaki fari svojo podružnico.

Iz odborniških poročil pa je razvidno, da je odbor Slov. Straže kljub neugodnim razmeram častno vršil svojo nalogo in mnogo pomagal prisilcem.

Radi tega je dolžnost vseh zavednih Slovencev, da Slov. Stražo v novem poslovnem letu podpro. Ravno naše katoliške centralne organizacije imajo pri tem veliko nalogo. **P r o s v e t n a z v e z a** je že storila prvi korak s tem, da je uvedla v svoji organizaciji mesto odbornika za narodno obrambo. Pa tudi druge centrale naj ne čakajo, marveč naj tudi pripomorejo na ta ali drugi primeren način, da Slov. Straža postane zopet splošna ljudska organizacija v pomoč Korošcem in Primorcem.

(Vsled pisanja o Slov. Straži v 3. št. Vestnika so ponekod menili, da smo

spremenili v 2. št. str. 15., 16. objavljene smernice. Ne! Hočemo le, da naši ljudje začno več delati; ali v tej ali oni družbi, naj pa odločijo sami. Le nedelavnost in izgovori, da tako ali drugače ne gre, nam presedajo. Kdor hoče, bo že tudi znal in mogel! Op. tajn. Prosvetne.)

Uvaževanja vredno! Na zadnji seji Slov. Straže je njen podpredsednik predlagal, naj se skuša doseči, da se bo pri vseh prireditvah (zabavnih, poučnih ali političnih) omenjalo tudi trpljenje naših bratov Korošcev in Primorcev in da bodo navzoči pozvani, naj kaj darujejo za Slov. Stražo. Nasvet vsem voditeljem prosvetnega in političnega dela priporočamo, ker bi se narodnoobrambno delo med nami na ta način kmalu povzdignilo in razširilo.

Darovi. Slov. Straža je prejela meseca marca in aprila sledeče darove: Nova Založba v Ljubljani 125 Din, Ljudska posilnica v Ljubljani 250 Din, Slov. kat. izobr. društvo Stari trg pri Ložu 50 Din, Citalnica Sv. Jedert nad Laškimi 50 Din. Iskrena hvala! Naše gospodarske in prosvetne organizacije prosimo, da slede tem vzgledom!

»Slov. Straža.«

Odbornik za narodno obrambo prosi, da društva takoj izvolijo ali imenujejo v svoje odbore odbornike za narodnoobrambno delo.

Prosvetni okraji.

Skoro odveč se že zdi pisanje o tem! Pa ni, ker se ponekod ne premaknejo iz starih kolesnic (ali iz spanja), če ne kričiš celo leto venomer kakor Jesihar. Zato moramo še pisati o tem, za organizacijo naše prosvete danes najvažnejšem vprašanju.

Prvi okraji so — hvala Bogu! — vendar enkrat ustanovljeni: Vič in Ljubljana, trije pa so naznanjeni, da se še ta mesec ustanove.

Zopet ni mogoče objaviti definitivne razdelitve, ker so se na ponovne opomine, naj začno vendar, ponekod oglasili z uvaževanja vrednimi predlogi, ki svetujejo tuintam še kakšno spremembo razdelitve. Tako n. pr. so iz Cerkelj na Gorenjskem prenesli sedež okraja v

Šenčur, češ da so preslabotni. Domžale — Groblje pa se še niso mogli domeniti, kdo bo prevzel nalogo sedeža.

Vsled odlašanja, ki so ga zakrivila malomarna in počasna društva, imamo vsi škodo. Delo oživiljenja, povzemanje novih nalog zastaja marsikje radi tega. Okraji bi meli poskrbeti za pošteno statistiko društev, ki jo zveza v splošno korist nujno potrebuje, imeli bi pobrati članarino (tretjino dobe sami od zveze nazaj!), začeti z organizacijo predavanj, snovanjem knjižnic, nabavo skioptikonov itd., itd.

Spomlad je! Naj zaveje njen sveži duh tudi v naši prosvetni organizaciji! Prvi cvet in sad bodi delaven okrajni odbor!

Ljudska knjižnica.

Perko P., **Z naših gora.** Zbirka novel, slik in črtic. Zal. A. Slatnar v Kamniku.

To je knjiga povesti, ki šteje 200 strani, in katere cena (Din 26) je z ozirom na lepo zunanjo obliko in krasno vsebino reš nizka. Našim knjižnicam, kakor posameznikom, jo priporočamo za letošnji velikonočni dar. Pisatelj je zbral v knjigi 7 svojih najboljših povesti. Vzemite in beri in videl boš, da to ni berilo srednje vrste.

Pri »**Novi založbi**« v Ljubljani, Kongresni trg 9, so izšle v zadnjem času sledeče knjige, ki jih našim knjižnicam toplo priporočamo:

Herrmann Ig., **Ivančkov sveti večer in nekoliko veselih povestic o živalicah.** Iz češčine prevedel Fr. Bradač. Br. Din 14, str. 90.

Zelo lepa mladinska knjižica, ki jo bodo pa tudi odrasli brali s pridom. Posebno nežna je uvodna povest o Ivančkovem svetem večeru.

Euripides, **Bratski spor,** Phoinissai, prev. A. Sovrè. Broš. Din 18, vez. D. 24.

Knjiga bo predvsem dobrodošla dijakom in vsem izobražencem, ki se hočejo seznaniti z delom slavnega Grka. Sovrè

je eden najboljših prevajalcev starogrškega jezika v slovenščino.

Ista knjigarna je pa založila že prej sledeče knjige:

Cankar Iv., **Podobe iz sanj.** Br. Din 20, vez. Din 30, str. 165. — Zbirka povesti in črtic. Najlepša knjiga, kar jih je Cankar napisal. Ne smela bi manjkati v nobeni naši knjižnici.

Debevec Jože, **Vzori in boji.** Br. Din 24, str. 415. — V obliki pisem pripoveduje o vzorih in bojih slovenskega dijaka od prvega razreda gimnazije pa do takrat, ko vstopi mladi Ivan na vseučilišče. Knjiga je primerna tudi za mladino. Odrasli in mali jo bodo brali z velikim zanimanjem.

Jaklič Fr., **Ljudske povesti.** Br. Din 15, str. 152. »Lejte slike naših ljudi! Pisal sem jih sebi v zabavo. Zadovoljen bom, ako še koga drugega razvedrim vsaj za trenutek.« (Pisateljjev uvod.) Gotovo jih bo razveselil, samo ako bo knjižničar poskrbel za nabavo knjige.

Ob 50 letnici dr. Janeza Ev. Kreka. Str. 95. — Sestavki Krekovih prijateljev in učencev ob njegovi 50 letnici. Knjižnica more izredno dobro služiti našim dru-

štvenikom kot uvod v umevanje našega velikega organizatorja. Spada v vsako knjižnico.

Majcen St., **Kasija**. Drama v 3 dejanj. Br. Din 16, vez. Din 18, str. 74. — Igra je znana in je bila vprizorjena tudi v ljubljanskem državnem gledališču. Za manjše odre prihaja seveda težko v poštev.

Shakespeare - Župančič, **Julij Cezar**. Zaloigra v 5 dej. II. izdaja. Ljubljana 1922. Br. Din 16, vez. Din 22.

Shakespeare - Župančič, **Beneški trgovec**. Igrokaz v 5 dej. II. izd. Ljubljana 1921. Br. Din 16, vez. Din 22.

Mole, **Tristia ex Siberia** Ljubljana 1920. Br. Din 16, vez. Din 20. — Pesmi vojnega ujetnika v Sibiriji. Pesmi žalostne, toda lepe.

Mérimée, **Colomba**. — Povest je marsikomu že znana kot podlistek iz »Slovenca«. Toda znana ali ne, vsak jo bo rad vzel v roke in s pridom prebral.

Kako rabimo nove enotne poslovne knjige?

Za uvod: Če hočemo preroditi našo organizacijo, moramo urediti poslovanje tako, da bo odbor vsakega društva vodil vse potrebne in koristne poslovne knjige. Dozdaj skoro nobeno društvo ne vodi vseh, še manj pa jih je, ki bi dobro in pravilno vodila te knjige. In sicer zato, ker dozday društva niso imela ne zadostnih navodil in pouka, kako naj te knjige vodijo, ne v ta namen primerno črtanih in rubriciranih tiskovin. Ta nedostatek je bil vzrok, da niti nešteti dopisi zvezne pisarne, niti revizije, niti tečaji niso mogli doseči vidnega izboljšanja, dobiti ni mogoče uporabne (zanesljive) statistike stanja in dela v društvih in pouk v Vestniku, kako naj društveni vodijo poslovanje, je piškav, dokler nimajo povsod enako črtanih in rubriciranih knjig.

Zdaj je Prosvetna dosegla prvi predpogoj za doseg izboljšanja temeljev vsega reda — ima za vsako društvo v zalogi vse potrebne tiskovine (v Ljubljani in v Mariboru). Te dni izide tudi poslovnik in založene so že pregledniške pole, ki jih bodo okrajni pregledniki pošiljali polletno društvom v izpolnitev, pregledali, če podatki društva odgovarjajo dejanskim razmeram, dopolnili s svojo sodbo o društvu in vpslali po en izvod zvezi, po eden pa ostane društvu in okraju. (Eno polo prilagamo za društva, včlanjena v Ljubljani, tej številki Vestnika. Vsak odbor naj jo pregleda v seji, izpolni svoje rubrike s točnimi odgovori na vprašanja in shrani

v arhivu, da bo na podlagi te pole lahko hitro in pravilno izpolnil tisto polo, ki jo dobi ob napovedi pregleda od okrajnega preglednika, takoj ko bo dotični okraj ustanovljen.)

Drugi predpogoj urejenega poslovanja mora vsak društveni odbor izpolniti takoj s tem, da kupi vsaj manjšo garnituro poslovnih knjig (v pisarni stane 72.50 Din, po pošti 10 Din več, po povzetju 15 Din več; za večja društva se bolj izplača večja garnitura za 95.50 Din v pisarni). Dočim stane ena sama debela, trdo vezana knjiga brez rubrik in za društvene potrebe prikladnih črt 200 do 300 Din, so naše knjige nalašč za naše društvene potrebe črtane in rubricirane in za vsako potrebo je posebna knjiga, v vseh pa fin, močan papir, močan ovitek z etiketo in naslovom spredaj. Da je cena tako nizka smo dosegli s tem, da smo naročili dosti veliko število in enako velikost.

Tretji pogoj pa bodo morali izvršiti odborniki s tem, da bodo pravilno pisali v knjige. Olajšano jim je to že s črtami in tiskanimi navodili (rubrikami) na vsaki strani zgoraj. Podrobnejša navodila bo objavljala po potrebi Vestnik, dajali jih bodo pa tudi osebno okrajni in zvezni pregledniki pri revizijah in predavatelji na tečajih, ki jih bo zveza kmalu začela prirejati v centrali in v okrajih. — Vse to je naloga letošnjega leta, ki nam jo je naložil občni zbor Prosvetne s soglasnim sklepom na predlog tajništva. Če je le malo dobre volje in

želje po izboljšanju pri društvenih odbo-
rih, bo to gladko šlo. Seveda — zopet
moramo poudariti — okraje, ki jih ča-

ka toliko važnih nalog, je treba takoj
ustanoviti!

(Dalje sledi.)

Iz društvenega življenja.

Predavali so: Msgr. V. Steska: v Stični 16. marca, v šentjakobski prosveti 25. marca, v Slomškovi zvezi 14. marca; msgr. prof. dr. J. Debevec: v Zagorju 16. marca, v šentjakobski prosveti 30. marca; katehet Andr. Ažman: v šentjakobski prosveti 23. marca; tajnik J. Hafner: v Moravčah 23. 3.; dr. J. Mohorič: na Ježici 16. marca.

Lom pri Trziču. 25. marca se je vršil izredni občni zbor prosvetnega društva. Na dnevnem redu je bilo predavanje o zgodovini fare Lom (g. župnik) in sprememba pravil. Predavatelj je opisal tudi Lom v svetovni vojski in se spominjal imenoma vseh v vojski padli ali umrlih vojakov. Da jim oskrbi primeren spomenik, se ustanovi poseben odbor. Nato so prebrali in razložili nova pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Zborovalci so tudi izjavili, da so zadovoljni z ustanovitvijo prosvetnega okraja Trzič, Lom, Križe.

Vič. (Ustanovni občni zbor prosvetnega okraja.) 1. Preds. kat. pr. društva na Viču, p. Engo Klasiac, otvori občni zbor, pozdravi vse navzoče, konstatira sklepčnost, ker so zastopana 3 društva (manjkajo zastopniki iz Dobrave in Polhovega gradca) ter v kratkih besedah razloži pomen in korist okraja. — 2. Določi se definitivno, katera društva spadajo v viški okraj (Vič, Rudnik, Brezovica, Dobrova, Polhov gradec). — 3. Kupijo se poslovne knjige. Založi viško društvo. — 4. Izvoli se sledeči odbor: Predsednik: Francelj Šetina, Vič; tajnik: Joško Hvale, Vič; blagajnik: Franjo Kanduč, Vič; odbornica za Orlice: Mici Bevc, Vič; odbornik za dramatiko: p. Engo Klasiac, Vič; odbornik za godbo: Franc Gorjup, Vič; odbornik za petje: Franc Pavčič, Rudnik; odbornik za knjižničarstvo: Stanko Grapar, Vič; odbornica za ženske odseke: Francka Čamernik, Vič. Pregledovalca: Ivan Martine, Rudnik; Albin Sever, Brezovica. Razsodišče: Ivan Hvale, Vič; Josip Pelikan, Rudnik; Mihael Sever, Brezovica.

Sprememba društvenih pravil. Dosedaj je ena petina društev vložila prošnjo za spremembo pravil (odobritev novih notnih pravil, v zmislu sklepa občnega zbora Prosvetne zveze 15. novembra 1923). — Drugod pa ne pozabite, da ste dolžni do oktobra v vseh društvih sprejeti ta pravila! — Glede imena društva velja: vsako društvo se imenuje »Katališko prosvetno društvo«; nato pa sme društvo dostaviti še posebno označbo, če meni, da brez nje nebi šlo naprej (n. pr. »Kivšku«, »Lipac«, »Sv. Jožefa« in podobno). Nazadnje se dostavi krajevno ime (»v [ali na] Gorjaje«). — Zadnji §, ki ureja zadevo dediščine

po društvu, nima namena siliti društev, naj postavijo zvezo za dediča. Lahko tudi koga družega določite (n. pr. župno cerkev, občino, kakšno dobrodelno ali narodnoobrambno organizacijo itd.), le proti društvenim načelom ali obstoječim oblastvenim predpisom ne sme biti.

Prosvetna nedelja. Kaj pa je to? Poglejte v Vestnik I. 1923. št. 11., 12. str. 94. Tam je zelo zanimivo razložen ta novi pojem (desna kolona od zgoraj doli 9. vrsta itd.). Do aprila so to uganko rešili kot prvi in edini v Starem trgu pri Ložu. Kdaj in kateri bodo drugi, deseti, dvestoti?

Članarino (1 Din od vsakega člana na leto) Prosvetni bi morali v maju poslati okrajni odbori, potem ko so jo pobrali od društev. Kjer do maja še niste ustanovili okraja, pošljite članarino naravnost zvezi, ker nujno rabi denar za pisarno in drugo. Ustanovljeni okraji pa takoj zberite od društev članarino in jo pošljite zvezi, ki vam vrne tretjino.

* * *

Poslovne knjige, kakor so bile objavljene v zadnjem »Vestniku«, dobe društva osebno ali proti naročilu v zvezini pisarni. Društva, sezite po njih!

Poslovnik bo društvom na razpolago po Veliki noči. Več bomo javili v časopisih.

Razdelitev društev na prosvetne okraje bo izvršena še meseca aprila. Razpored bomo objavili v časopisju društvom v izjavo ali pa v okrožnici.

Narodnoobrambno delo. Ko bodo v tem določene končnoveljavne smernice, obvestimo podrobno o vsem vsa društva, kako jim je postopati in se udeleževati v tem oziru.

Znižanje pristojbin od 20% na 10%. — Prosvetni oddelek za Slovenijo v Ljubljani je z odlokom z dne 15. marca 1924, št. 3718, potrdil v zmislu člana 103, točke 1. in 2. Pravilnika za izvrševanje določil o taksah iz zakona o trošarinah, taksah in pristojbinah (Uradni list št. 376/23), da so gledališke predstave in koncerti, ki jih prirejajo Prosvetna zveza v Mariboru in v nji včlanjena društva umetniško-diletantske, oziroma umetniški, torej da plačajo pri teh prireditvah od vrednosti prodane vstopnice mesto 20% le 10% pristojbin. Prireditve ne sme biti združena s plesno zabavo, kakršnih pa naša društva sploh ne smejo prirejati, ker je sicer treba plačati polno takso. Ta olajšava velja za vsa v Prosvetni zvezi v Mariboru včlanjena društva, torej tudi za ona, ki še bodo pristopila ali se šele ustanovila. Vsako včlanjeno društvo dobi tozadevno potrđilo

proti stroškom 14 Din. Treba je samo sporočiti željo Prosvetni zvezi v Mariboru, ki pošlje nato potrdilo in položnico; denarja ni treba pošiljati vnaprej, da si prihranite poštino za nakaznico. Kdor naroči, mora pač tudi plačati. Da prizna pristojna finančna oblast društvu navedene pristojbinske olajšave, se mora vsako društvo izkazati s potrdilom, da je član Prosvetne zveze in z overovljenim potrdilom odloka. S tem so torej društvom prihranjene vse sitnosti in večji stroški, ki so jih imela, če bi vsako samo moralo prositi za priznanje olajšav. Rešitve na našo vlogo za oproščenje kolkovnih pristojbin iz Belgrada še nismo dobili. Ko pa bo zadeva rešena, bo to objavljeno v Uradnem listu in v naših listih. (Baje je za obe zvezi vlada že podpisala odlok oproščenja kolkovnih pristojbin za vloge na državne oblasti, rešitve pa še ni tukaj. — Op. ljublj. tajništva.)

Pisarna Prosvetne zveze v Mariboru je nameščena od 5. aprila t. l. v palači Zadrúžne gospodarske banke, Aleksandrova cesta št. 6, I. nadstr. (poleg cerkve Marije Milosti). Začasno uradujeta podpredsednik in tajnik vsak delavnik popoldne, najbolj gotovo okoli 4 ure. V najkrajšem času upamo namestiti stalno pisarniško moč. Dopiše naslavlajte na novi naslov, ne več na Tiskarno sv. Cirila.

Društvo za gojitev treznosti v Ljubljani. — V zadnjem »Vestniku« so navedena ona društva in zastopstva, ki so člani Društva za gojitev treznosti v Ljubljani. Pomotoma pa je izpuščena Prosvetna zveza za Maribor, ki je tudi član omenjenega društva. Zato ni treba nobenemu včlanjenemu društvu še posebej pristopiti. Navodila glede treznostnega dela glej zgoraj!

(Prosvetna — Maribor.)

* * *

Jesenice. — Izvleček zapisnika 27. rednega občnega zbora Kat. del. društva na Jesenicah 2. svečana ob 8. uri zvečer v Kat. del. domu.

Predsednik Janez Černe otvori, pozdravi in konstatira sklepčnost. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva in preglednikov. 2. Predlogi. 4. Volitve novega odbora in preglednikov. 5. Slučajnosti. — 1. Zapisnik se prebere in odobri. — 2. a) Poročilo tajnika tov. Klinarja: 23 rednih sej, 5 društvenih večerov, 8 prosvetnih večerov, 1 društvena prireditel (za nabavo novih instrumentov), 1 društvena akademija. **Dramski odsek:** 34 predstav, »Črni dan« za neosvobojene brate, priložnostni večeri. **Orlovski odsek I.** (76 članov): 28 sej, 84 telovadnih ur, 17 fantovskih večerov, 3 telovadne akademije, sodelovali na obeh društvenih prireditvah, orlovskih (obveznih), okrožne tekme in podvezine tekme, katoliški shod. 25 mladcev (od 14.—16. leta), 35 naraščajnikov (od 6. do 12. leta), 10 naraščajnih sestankov za mladce. Praznovali

orlovski praznik, v krojih pri procesiji. **Orlovski odsek II.** (ustanovljen 30. okt. 1923.): 50 članov, 18 mladcev (od 16.—18. leta), 22 naraščajnikov (od 12.—14. leta), 5 diskusijskih večerov, 5 mladinskih večerov, 12 telovadnih ur, ima tamburaški zbor. Drugo kakor Orl. odsek I. **Orliški krožek:** 36 članic, 19 mladenk, 16 gojenk. 24 sej, 22 dekl. sestankov, 48 telovadnih ur. Sodelovali pri srenjskih, okrožnih in društvenih prireditvah. **Godbeni odsek:** 58 članov, 6 sej, igrali na pihala 31 krat (5 procesij, 6 sprevedov in pogrebov), 8 koncertov, 5 javnih telovadb, 4 podoknice, 1 sprejem, 2 prosvetna večera); igrali na lok 30 krat pri igrah, 4 krat pri tel. akademijah, 2 koncerta, pri prosvetnih večerih 6 krat. **Ženski odsek:** 85 članic, 7 sestankov. **Pevski odsek:** ni deloval, le zadnji čas se je malo poživil. **Splošno:** društvo je vodilo mesečne statistike za odseke. Gojilo je ozko vez med odseki. Samo premalo volje je še zlasti premalo požrtvovalnosti od članov. Poročilo je občni zbor odobril. — b) **Poročilo blagajnika Bertoneelj Janeza:** Prometa veliko. (?) Dolga je še 60.000. (Cesa?) Se odobri. (Citatelji tega rebusa ne bodo odobrili! Op. uredn.) — c) **Poročilo gospodarja tov. Mih. Solarja:** poročila o društvenem gospodarstvu, o izravnavi sveta za nov društveni dom. Se odobri. — d) **Poročilo predsednika tov. Jan. Černeta:** splošno o društvenem življenju. Se odobri. e) **Pregledniki pregledali in našli vse v redu; predlagajo absolutorij.** Absolutorij sprejet. — 3. **Predlogi:** 6 predlogov od Orl. odseka II. 1. Uvedba poslovnika. 2. rediteljski zbor. 3. Dramski odsek. 4. Gradbeni odbor. 5. Jože Krašovec (najstarejši član) in 6. Antonija Savinšek (za zasluge, imenovana častnim članom. 1 predlog tov. Žnidarja Stankota: Ustanovi naj se športni odsek. Vsi predlogi sprejeti. — 4. **Volitve novega odbora in preglednikov** (po kandidatnih listah). Izvoljena lista: Arnež Peter, predsednik. Šranc Janko, podpredsednik. Klinar Franc, tajnik. Smodej Albin, tajnikov namestnik. Poženel Alojz, blagajnik. Biček Janez, blagajnikov namestnik. Solar Miha, gospodar. Pukšič Alojz, odbornik naraščaja. Zor Vinko, duhovni vodja. Pregledniki: Rozman Jože, Markizeti Franc, Bertoneelj Janez. — Zastopniki odsekov so predsedniki: Orl. ods. I.: Bregant Franc. Orl. ods. II.: Klinar Franc. Orliški krožek: Savinšek Marica. Ženski odsek: Savinšek Antonija. Dramski odsek: Markež Jože. Godbeni odsek: Repina Janez. Pevski odsek: Tancar Martin. Gradbeni odbor: Markež Jože. Rediteljski zbor: Bertoneelj Franc. Sportni odsek: (še ni bilo občnega zbora). — 5. **Slučajnosti:** Odobri se predloženi društveni red. Govori se o spremembi pravil Prosvetne, o poslovniku Prosvetne i. dr. — Zaključeno ob 11¼. — Arnež, t. č. predsednik. Klinar, t. č. tajnik.